

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Orman Genel Müdürlüğü

PROJE YÖNETİM BİRİMİNE DESTEK
VE ÇIĞDAN KORUNMA, S-1A

ÜÇ AYLIK RAPOR
(17 Eylül - 17 Aralık 2013)

Aralık 2013-Ankara

agrin

İÇİNDEKİLER

1. Giriş _____	3
2. Yönetici Özeti _____	4
3. Dönem İçerisinde Yürütülen Faaliyetler _____	5
3.1. PROJE SÜPERVİZÖRÜ TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER _____	5
3.2. ÇİĞ UZMANLARI TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR _____	11
4. Sonraki Dönemde Gerçekleştirilmesi Planlanan Faaliyetler _____	12

1. Giriş

Çoruh Nehri Havzası, Kuzeydoğu Anadolu platosunda bulunmakta ve yaklaşık 2 milyon hektar alanı kapsamaktadır. Havza alanının yaklaşık % 22'si (444.000 ha) ormanla kaplıdır. Havzadaki nüfus yaklaşık 432.000 olup bunun %62'si (286.000) kırsal kesimdeki 832 adet köyde ikamet etmektedir. Bu köylerin 515 adedi "orman köyü" dür.

Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi entegre bir proje olup, Artvin, Bayburt ve Erzurum illerini kapsamaktadır. Proje, Bayburt'ta iki, Erzurum'da yedi ve Artvin'de dört olmak üzere seçilen toplam 13 Mikro-havzada, doğal kaynakların korunması, rehabilitasyonu ve sürdürülebilir yönetimi ile köylülerin geçiminin iyileştirilmesini kapsamaktadır. Daha net bir ifade ile proje üç ana bileşenden oluşmaktadır: "Doğal kaynakların rehabilitasyonu, korunması ve sürdürülebilir kullanımı", "Köylülerin yaşam şartlarının iyileştirilmesi" ve "kapasite geliştirme".

Çoruh Nehri Havzası'nda, özellikle orman azalması ve toprak erozyonu biçiminde şiddetli doğal kaynak bozulması vardır. Bununla beraber, bölgedeki istihdam olanakları sınırlı, tarım ve hayvancılığın verim gücü düşüktür. Proje sahasında hızlı dışarı göç, kişi başına düşük GSMH, cinsiyet ayrılığı, kısıtlı gelir kaynakları ve benzeri sosyoekonomik şartlar bulunmaktadır.

Ayrıca;

- Havzadaki şiddetli erozyon sebebiyle, tamamlanmış, inşaatı devam eden ve planlanan baraj rezervuarlarının kısa sürede dolma ve ekonomik ömürlerinin azalması riski güçlü bir şekilde vardır.
- Havza, zorlu topografyası ve iklimi nedeniyle Türkiye'deki en fakir ve en zarar görmüş bölgelerden biridir.
- Çığ ve sel gibi doğal felaketlerin en çok yaşandığı bölgelerden bir tanesidir.
- Ulusal ormancılık politikasına göre doğal kaynakların orman köylüleri tarafından sürdürülebilir olmayan biçimde kullanımı azaltılmalıdır.
- Doğal kaynakların bozulması ve fakirlik arasında bir kısır döngü bulunmaktadır. Doğal kaynakların bozulması köylülerin gelirlerini düşürmekte ve halkın fakirliğini artırmaktadır. İnsanlar da doğal kaynaklara daha bağımlı hale gelmekte ve bu yüzden doğal kaynaklar daha da bozulmaktadır. Bu kısır döngünün kırılması gerekmektedir.
- Türkiye'nin en yüksek politika ve planlama aracı olan 9. Kalkınma Planı (2007-2013), "Ekonomik ve Sosyal Kalkınma" ekseninde gelecek nesiller için çevreyi korumanın önemini vurgulamakta ve "Bölgesel Kalkınmanın Sağlanması" ekseninde bölgeler arası farklılığın azaltılmasını amaçlamaktadır.

Bu kapsamda proje 2012 - 2019 yılları arasında uygulanacaktır. Proje bütçesi toplam 6,15 milyar Japon Yeni olup bunun 4 225 milyonu dış (JICA) katkıdır.

Proje Orman Genel Müdürlüğü'nün (Orman ve Su İşleri Bakanlığı) koordinatörlüğünde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve İl Özel İdareleri tarafından uygulanacaktır. Diğer taraftan Proje uygulamalarına yerel halkın ve STK'ların aktif katılımı teşvik edilecek ve desteklenecektir.

2. Yönetici Özeti

Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında, 17 Eylül-17 Aralık 2013 dönemini içeren raporda belirtilen faaliyetlerin özeti aşağıda verilmektedir:

Mikrohavza Planlama Çalışmaları:

2012 yılında planlama çalışmaları başlatılan dört mikrohavzada (Yusufeli, Oltu, İspir, Masat) arazi ve büro çalışmaları sonuçlandırılarak, nihai planlar İdare'ye sunulma aşamasına getirilmiştir. Mikro havza planlama ile ilgili veri tabanı oluşturulmuş ve tüm planlama verileri veri tabanına girilmiştir. 2012 yılında planlama çalışmaları başlatılan Yusufeli, Oltu, İspir ve Masat mikrohavzalarına ilişkin rapor özetleri ve tüm haritalar ile Masat MH Raporu veritabanına aktarılmıştır. Bu mikrohavzalar için veritabanında yıl, faaliyet ve kurum bazında sorgulama yapılabilmektedir. Ayrıca 2013 yılında planlama çalışmaları başlatılan Bıçakçılar, Camili ve Uzundere Mikrohavzalarına ait taslak faaliyet alanları haritaları da veritabanına aktarılmıştır. Veri tabanının daha esnek ve sürdürülebilir olması için ilave geliştirme süreci devam etmektedir.

2013 yılında planları yapılacak olan, Erzurum-Uzundere, Artvin-Bıçakçılar, Veliköy ve Camili ve Bayburt-Taht mikrohavzaları için arazi çalışmaları, 17 Haziran 2013 tarihinde başlatılmıştır. Bugüne kadar, Uzundere, Bıçakçılar, Veliköy, Camili ve Taht mikrohavzalarının SOR-SAP-ÇÖZ ve arazi çalışmaları tamamlanmış, taslak yapılacak işlere dair yerel bilgilendirme toplantıları (MH'larda yapılacak işlerin yerelde ilgili kurum ve köy yetkililerine sunumu) düzenlenmiştir.

İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları:

2012 yılında mikrohavza planlama çalışmaları yapılan 4 mikrohavza (Yusufeli, Oltu, İspir, Masat) ile 2013 yılında mikrohavza planlama çalışmaları başlatılan 2 mikrohavzada (Bıçakçılar, Uzundere) örnekleme yoluyla seçilen köylerde, mevcut sosyo-ekonomik durum tespiti ile vejetasyon ve toprak erozyonunun mevcut durum tespiti için arazi çalışmaları 29 Mayıs 2013 tarihinde başlatılmış ve tamamlanmıştır.

Ayrıca, planlama çalışmaları tamamlanan bahse konu 4 mikrohavzada, mevcut durumun fotoğraf ve video kaydı ile görsel olarak ortaya konması için arazi çalışmaları, 22 Haziran 2013 tarihinde başlatılarak tamamlanmıştır.

Proje kapsamında geliştirilmekte olan CBS tabanlı İzleme ve Değerlendirme Sisteminin, tüm kurumların yapacağı fiziki uygulamalar ve bunların harcamaları ile ilgili birincinin (1.faz: Fiziki ve Finansal İzleme Sistemi) analiz ve tasarım çalışmaları tamamlanmış olup, geliştirilen web uygulaması ise tamamlanmak üzeredir. Sistemin ikinci kısmının (2.faz: Toprak Erozyonu, Vejetasyon ve Sosyo-Ekonomik Durum İzleme Sistemi) analiz çalışmaları devam etmektedir.

12 MH için yüksek çözünürlüklü Worldview-2 uydu görüntüleri (5800 km²) ile Çoruh havzasında yer alan Artvin, Bayburt ve Erzurum illerini kapsayacak şekilde Spot-5 uydu görüntüleri alınmıştır.

- II. Katılımcı Entegre Havza Yönetimi Eğitim ve Çalıştayı:

Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde yürütülmekte olan "Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi" kapsamında; proje ekibinin proje faaliyetleri konusunda bilgilendirilmesi, yapılan faaliyetlerin değerlendirilmesi, edinilen deneyimlerin paylaşılması, katılımcı entegre havza yönetimi yöntem ve yaklaşımları konusunda eğitilmeleri ve projenin önemli bileşenleri ile ilgili çalışma grupları vasıtasıyla problem analiz ve çözüm önerilerinin ortaya konması amaçlarıyla,

projede çalışan teknik elemanlara yönelik olarak "Katılımcı Entegre Havza Yönetimi" konusunda 2-6 Aralık 2013 tarihleri arasında Antalya'da bir eğitim ve çalıştay düzenlenmiştir.

Çığ Kontrol Faaliyetleri:

Çığ kontrol faaliyetleri kapsamında seçilen 3 pilot alanda(Erzurum-Tortum-Peynirli, İspir-Başyurt, Artvin-Yusufeli-Yaylalar) yapılacak çığ önleme yapılarının yerleri ve yapı tipleri belirlenmiştir

Çığ önlem yapılarının tesis edileceği 3 pilot alanda, jeoteknik etüd çalışmaları ve hali hazır harita yaptırılması için ihale süreçleri tamamlanmış, sözleşmeler imzalanmış ve yer teslimi yapılmış ve neticede halihazır haritalar ve jeoteknik etüt raporu elde edilmiştir. Seçilen 3 pilot alanda yapılacak çığ önlem yapılarının projelendirilmesi için ihale süreci başlatılmış ve projeler beklenmektedir.

Çeşitli Toplantılar:

Rapor döneminde, çeşitli proje faaliyetleri ve konuları itibariyle birçok toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı detayları raporda belirtilmektedir. Bu toplantılardan bir tanesi de; Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında bugüne kadar gerçekleştirilen faaliyetler ve geline son aşamayla ilgili olarak, Proje Yönlendirme Komitesi Başkanı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Dr. Mahir Küçük'e, 27 Kasım 2013 Çarşamba günü verilen sunumdu.

3. Dönem İçerisinde Yürütülen Faaliyetler

3.1. PROJE SÜPERVİZÖRÜ TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER

Mikrohavza Planlama Çalışmaları:

2012 yılında planlama çalışmaları başlatılan dört mikrohavzada (Yusufeli, Oltu, İspir, Masat) arazi ve büro çalışmaları sonuçlandırılarak, nihai planlar İdare'ye sunulma aşamasına getirilmiştir. Baskı formatları ve basım miktarları belirlenen planların 2013 yılı sonu itibariyle İdareye teslim edilmesi beklenmektedir. Söz konusu mikrohavzalarda 2013 yılında yapılacak faaliyetler ve proje detayları, ilgili kurumlara iletilmiş olup, arazi faaliyetleri başlatılmıştır.İhale süreçleri tamamlanan mikrohavzalarda özellikle toprak muhafaza tesis çalışmaları başlatılmış olup, ihalesiz olarak köy tüzel kişiliklerine veya orman kooperatiflerine verilen işler de sürdürülmektedir.

Mikro havza planlama ile ilgili veri tabanı oluşturulmuş ve tüm planlama verileri veri tabanına girilmiştir.2012 yılında planlama çalışmaları başlatılan Yusufeli, Oltu, İspir ve Masat mikrohavzalarına ilişkin rapor özetleri ve tüm haritalar ile Masat MH Raporu veritabanına aktarılmıştır. Bu mikrohavzalar için veritabanında yıl, faaliyet ve kurum bazında sorgulama yapılabilmektedir. Ayrıca 2013 yılında planlama çalışmaları başlatılan Bıçakçılar, Camili ve Uzundere Mikrohavzalarına ait taslak faaliyet alanları haritaları da veritabanına aktarılmıştır. Veri tabanının daha esnek ve sürdürülebilir olması için ilave geliştirme süreci devam etmektedir.

2013 yılında planları yapılacak olan, Erzurum-Uzundere, Artvin-Bıçakçılar, Veliköy ve Camili ve Bayburt-Taht mikrohavzaları için arazi çalışmaları, 17 Haziran 2013 tarihinde başlatılmıştır. Bugüne kadar, Uzundere, Bıçakçılar, Veliköy, Camili ve Taht mikrohavzalarının SOR-SAP-ÇÖZ ve arazi çalışmaları tamamlanmış, taslak yapılacak işlere dair yerel bilgilendirme

toplantıları (MH'larda yapılacak işlerin yerelde ilgili kurum ve köy yetkililerine sunumu) düzenlenmiştir.

2013 yılında MH Planı yapılması öngörülen Erzurum-Olur mikrohavzasının planlama çalışması ise 2014 yılına ertelenmiştir.

İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları:

İzleme ve Değerlendirme Firması ve Danışmanlarından kaynaklanan sıkıntılar nedeniyle, izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulması çalışmaları gecikmeyle başlatılmıştır. Danışman Firma'nın mevcut danışmanlarının değiştirilerek yerlerine yeni danışmanların alınmasından sonra süreç hızlandırılmış ve çalışmalar başlatılmıştır.

2012 yılında mikrohavza planlama çalışmaları yapılan 4 mikrohavza (Yusufeli, Oltu, İspir, Masat) ile 2013 yılında mikrohavza planlama çalışmaları başlatılan 2 mikrohavzada (Bıçakçılar, Uzundere) örnekleme yoluyla seçilen köylerde, mevcut sosyo-ekonomik durum tespiti ile vejetasyon ve toprak erozyonunun mevcut durum tespiti için arazi çalışmaları 29 Mayıs 2013 tarihinde başlatılmış ve tamamlanmıştır. Deneme alanlarında, toprak, bitki örtüsü, karbon ve erozyon örneklemeleri alınmıştır. Seçili köylerde kadınlar ve gençlerle derinlemesine görüşmeler, muhtar ve hane halkı anketleri yapılmıştır. Yine 2013 yılında planlama çalışmaları başlatılan Taht ve Veliköy MH'larında ise MH Planlama ekibi ile birlikte kadınlar ve gençlerle derinlemesine görüşmeler ve Köy Muhtarı Anketleri gerçekleştirilmiş, kış şartlarının başlaması ve vejetasyonun kuruması nedeniyle vejetasyon ve toprak erozyonu çalışmaları ise 2014 yılına ertelenmiştir.

Toprak erozyonu ve vejetasyon izleme amaçlı deneme sahalarının tespiti, Mikro Havza Planlama ekibince hazırlanan "Yapılacak işler haritası" baz alınarak, %70 oranında faaliyet alanlarında ve %30 oranında faaliyet alanları dışında (kontrol noktaları) olacak şekilde rastgele yapılmakta, 400 metrekare büyüklüğündeki deneme sahalarında hem toprak erozyonu, hem de vejetasyon izleme örnekleme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bitki örtüsü örnekleme alanında otsu türler için 1 metre uzunluğunda transekt yöntemi uygulanmakta, çalı ve ağaç tabakasının örnekleme alanında ise transekt uzunluğu 20 metre olarak alınmakta, bitki türleri tespiti yapılarak örtme dereceleri ölçülmektedir. Toprak erozyonu duyarlılık haritalarının hazırlanması için bu deneme alanlarında 0-15 ve 15-30 cm derinlikten 2 adet toprak örneği alınmaktadır.

Ayrıca, planlama çalışmaları tamamlanan bahse konu 4 mikrohavzada, mevcut durumun fotoğraf ve video kaydı ile görsel olarak ortaya konması için arazi çalışmaları, 22 Haziran 2013 tarihinde başlatılarak tamamlanmıştır.

Proje kapsamında geliştirilmekte olan CBS tabanlı İzleme ve Değerlendirme Sisteminin, tüm kurumların yapacağı fiziki uygulamalar ve bunların harcamaları ile ilgili birincinin (1.faz: Fiziki ve Finansal İzleme Sistemi) analiz ve tasarım çalışmaları gerçekleştirilmiş olup, geliştirilen web uygulaması da tamamlanmak üzeredir. Sistemin ikinci kısmının (2.faz: Toprak Erozyonu, Vejetasyon ve Sosyo-Ekonomik Durum İzleme Sistemi) analiz çalışmaları devam etmektedir.

12 MH için yüksek çözünürlüklü Worldview-2 uydu görüntüleri (5800 km²) ile Çoruh havzasında yer alan Artvin, Bayburt ve Erzurum illerini kapsayacak şekilde Spot-5 uydu görüntüleri alınmıştır.

Sediment ve meteoroloji istasyonlarının tedariki ve kurulumu ile kanal ve oyuntu erozyonu çalışmaları ve uydu görüntüsü sınıflandırmalarında metodoloji, ekipman ve MH seçimi yapılmış, kurulumlar henüz gerçekleşmemiştir.

Gerçekleştirilen Toplantılar:

➤ ORKÖY Dairesi Başkanlığı, Danışmanlar ve TRGM temsilcileriyle 23 Eylül 2013 tarihinde gelir getirici faaliyetlerle ilgili bir toplantı gerçekleştirilmiş, söz konusu faaliyetlerle ilgili olarak TRGM ve ORKÖY Dairesi Başkanlığının işbirliği konuları görüşülmüştür.

➤ İzleme ve Değerlendirme Sistemi kapsamında, toprak erozyonunu izlemek üzere seçilen havzalarda kurulacak olan sediment istasyonları ve meteoroloji istasyonları ile ilgili danışman firma tarafından İdare'ye sunulan seçeneklerin teknik özelliklerini, avantaj ve dezavantajlarını ortaya koyarak karar vermek, havzada bulunan DSİ ve mülga EİEİ'ye ait sediment ve AGİ istasyonları ile Meteoroloji Genel Müdürlüğüne ait meteoroloji istasyonlarının ve özellikle proje çığ önleme çalışmaları kapsamında kurulacak AWOS istasyonlarının yerlerini dikkate alarak kurulacağı yerleri belirlemek üzere; İdare'den Proje OGM sorumlusu başkanlığında, İdare İzleme Değerlendirme sorumlusu, Proje Supervizörü, S-1B Danışmanları, S-3 İDS danışman temsilcileri, Proje Çığ Önleme Danışmanı ve firma yetkililerinin katılımı ile 26.09.2013 günü bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantıda, S-3 Danışmanı Prof. Dr. Sabit ERŞAHİN ve firma yetkilileri tarafından iklim ve sediment istasyonlarının teknik özellikleri anlatılmış, yine Çığ önleme uzmanı Prof.Dr. İbrahim Gürer tarafından Çığ önleme çalışmaları kapsamında kurulacak AWOS istasyonları anlatılmış, iklim ve sediment istasyonlarının olası kurulacak yerleri değerlendirilmiştir. Toplantı sonunda, iklim ve sediment istasyonlarının teknik özellikleri, avantaj ve dezavantajları ve görsel materyallerini içeren ayrıntılı bir raporun S-3 danışmanı Prof. Dr. Sabit ERŞAHİN tarafından hazırlanarak İdare'ye sunulması kararlaştırılmıştır.

➤ ODOPEM firması ile Veliköy ve Taht mikrohavzaları plan çalışmalarıyla ilgili olarak 30 Eylül 2013 tarihinde bir toplantı yapılmış ve toplantıya firma temsilcileri, Danışmanlar ve proje ekibi katılmışlardır. Proje faaliyeti yapılacak köyler belirlenmiş ve taslak plan sunumlarının yapılmasına karar verilmiştir. Buna göre, 2-3 Ekim 2013 tarihlerinde Veliköy mikrohavzası için taslak plan sunumunun Şavşat'ta yapılmasına ve 4 Ekim 2013 tarihinde, Taht mikrohavzası taslak plan sunumunun Bayburt'ta yapılmasına karar verilmiştir.

➤ Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesinde gelinen aşamayı değerlendirmek üzere 07.10.2013 tarihinde Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Daire Başkanı Mahmut TEMİZ başkanlığında bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya, proje ekibi ve danışmanlar katılmışlardır. Toplantıda, öncelikle MH Planlama konusunda bu güne kadar yapılan işler ve gelinen aşama anlatılmış, görülen eksiklikler ve bunların nasıl giderilebileceği tartışılmıştır. Ayrıca Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi, Rehabilitasyonu ve Korunması, Gelir getirici faaliyetler ve sulama konuları görüşülmüştür. İzleme ve Değerlendirme Sistemi Toprak erozyonu ve Vejetasyon İzleme arazi çalışmaları, sediment ve iklim istasyonları, Sosyo Ekonomik Durum Tespiti, web tabanlı İzleme sisteminin durumu hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur. Toplantıda proje çalışmalarına diğer birim ve kurumlar ile taşra birimlerinin katılımı ve ilgisinin önemi vurgulanmıştır.

➤ Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında, gelir artırıcı faaliyetlerle ilgili olarak Orköy Dairesi Başkanlığı'nın, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün ve Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı'nın görev ve rollerini net olarak ortaya koymak, Orköy Dairesi Başkanlığı'nca Artvin'de kurulması düşünülen tesis ile ilgili görüşmelerde bulunmak, TRGM'ce yürütülecek olan Pazar Araştırması ve Fizibilite çalışması ile ODÜH Dairesi Başkanlığınca yürütülen Odun dışı ürünler envanteri ile ilgili olarak kaydedilen gelişmeleri görüşmek ve proje hakkında bilgi vermek üzere, 9 Ekim 2013 Çarşamba günü, ORKÖY Dairesi Başkanlığı'nın evsahipliğinde, bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya, ORKÖY Dairesi Başkanı, Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanı ve Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Dairesi Başkanı da katılmışlardır.

➤ Fiziki ve Finansal İzleme Sisteminde gelinen son durum ile ilgili 10.10.2013 günü bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantı sonucunda, önümüzdeki günlerde diğer kurum ve birimlerin katılımı ile daha kapsamlı bir toplantı yapılması kararı alınmıştır.

➤ Danışman Firmalara yapılan hakediş ödemelerinde, hakedişlere eklenen ödemeye esas belgeler, tutanaklar vb. dokümanlar ile ilgili olarak kalıcı bir sistem oluşturmak ve standart bir format geliştirmek ve firmalarca yapılacak satın alımlara bir standart getirmek amacıyla, 23 Ekim 2013 Çarşamba günü bir toplantı yapılmıştır.

➤ Danışman Firmalarca bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalar ve bundan böyle gerçekleştirilmesi gereken çalışmalarla ilgili görüşmelerde bulunmak, yeni bir iş planı oluşturmak ve mikrohavza planlama firması ile izleme değerlendirme firmalarını bir araya getirerek daha iyi bir koordinasyonun ve işbirliğinin sağlanması amaçlarıyla, 25 Ekim 2013 günü, ilgili firma yetkililerinin katılımıyla bir dizi toplantı düzenlenmiştir.

➤ 19 Kasım 2013 günü, ilgili firma yetkilisi tarafından fiziki ve finansal izleme sistemiyle ilgili bir sunum gerçekleştirilmiştir. Oluşturulmaya çalışılan sistemle ilgili olarak tüm katılımcıların görüş ve önerileri alınmıştır.

➤ Proje kapsamında bugüne kadar gerçekleştirilen faaliyetlerle gelinen son aşamayla ilgili olarak, Proje Yönlendirme Komitesi Başkanı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Dr. Mahir Küçük'e 27 Kasım 2013 günü bir sunum yapılmıştır.

➤ Antalya'da 2-6 Aralık 2013 tarihleri arasında düzenlenen "Katılımcı Entegre Havza Yönetimi Eğitim ve Çalıştay" sonrasında, Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanı, Proje Müdürü Mahmut Temiz başkanlığında Ankara'da bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Toplantıya, ilgili Şube Müdürleri, Danışmanlar ve proje ekibi katılmıştır. Toplantıda, Çalıştay sırasında gündeme getirilen konular ve ortaya çıkan problemler ele alınmış, çözümler tartışılmış ve bundan sonra yapılacak işler masaya yatırılmıştır. Ayrıca, çalıştay sırasında katılımcılar tarafından doldurulan anket formları değerlendirilmiştir.

II. Katılımcı Entegre Havza Yönetimi Eğitim ve Çalıştay:

Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde yürütülmekte olan "Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi" kapsamında; proje ekibinin proje faaliyetleri konusunda bilgilendirilmesi, yapılan faaliyetlerin değerlendirilmesi, edinilen deneyimlerin paylaşılması, katılımcı entegre havza yönetimi yöntem ve yaklaşımları konusunda eğitilmeleri ve projenin önemli bileşenleri ile ilgili çalışma grupları vasıtasıyla problem analiz ve çözüm önerilerinin ortaya konması amaçlarıyla, projede çalışan teknik elemanlara yönelik olarak "Katılımcı Entegre Havza Yönetimi" konusunda 2-6 Aralık 2013 tarihleri arasında Antalya'da bir eğitim ve çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay, 1 Aralık 2013 Pazar günü akşamı açılış konuşmalarıyla başlatılmış, JICA adına Türkiye Temsilcisi Sn. Akio Saito'nun konuşmasından sonra Proje Koordinatörü Orman Genel Müdür Yardımcısı Sn. Yunus Şeker açılış konuşmasını yapmıştır.

2 Aralık Pazartesi günü, proje uygulama bölgeleri olan Artvin, Erzurum ve Bayburt için üç ayrı oturum düzenlenmiş, tüm uygulayıcı kurum temsilcileri, gerçekleştirdikleri faaliyetlerle ilgili sunumlarını yapmışlardır.

3 Aralık Salı günü, proje uygulayıcısı kurum temsilcileri (OGM, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, DSİ Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) yaptıkları faaliyetlerle ilgili sunumlarını gerçekleştirmiş, aynı gün öğleden sonra, Danışman Firma yetkilileri ve Danışmanlar tarafından mikrohavza planlama, izleme-değerlendirme, çıkış kontrolü konularında

yapılan çalışmalar ve bundan sonra yapılacak çalışmalar hakkında bilgi verilmiş ve oturumlar sonunda soru cevap bölümü ile program sürdürülmüştür.

4 Aralık Çarşamba günü arazi seyahati düzenlenmiştir.

5 Aralık Perşembe günü, mikrohavza planlama, izleme-değerlendirme ve halkın katılımı konularında 3 çalışma grubu oluşturulmuş ve gruplar çalışmalarını tamamlamıştır.

6 Aralık Cuma günü, Çalışma Grupları sonuçları içeren sunumlarını yapmışlardır. Daha sonra, genel değerlendirme oturumuyla çalıştay ve eğitim sona ermiştir.

Çalıştaya, uygulayıcı kurumların merkez ve taşra teşkilatlarından 77, Danışman Firma Temsilcilerinden 23 olmak üzere toplam 100 katılımcı iştirak etmiştir.

Çalıştay, beklenen çıktılarının gerçekleştirilmesi bakımından ve ortaya çıkan sonuç ve öneriler açısından çok verimli bir şekilde tamamlanmıştır. Çalıştayda yapılan sunumlar, tartışmalar ve grup çalışmaları bir kitapçık haline getirilerek tüm katılımcılara ve ilgili Kurumlara dağıtılacaktır.

Yayın, Dokümantasyon:

Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde yürütülmekte olan 'Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi' kapsamında, Danışmanlık Firmalarının Sözleşmeleri çerçevesinde yapacakları satın alma ve harcamalara ilişkin olarak uymaları gerekli esasları içeren "Danışmanlık Hizmet Alımı Satın Alma ve Harcama Esasları" kitapçığı bastırılarak ilgili firmalara ve Orman Bölge Müdürlüklerine gönderilmiştir.

Çığ Kontrol Faaliyetleri:

Çığ kontrol faaliyetleri kapsamında seçilen üç pilot alanda (Erzurum-Tortum-Peynirli, İspir-Başyurt, Artvin-Yusufeli-Yaylalar) yapılacak çığ önleme yapılarının yerleri ve yapı tipleri belirlenmiştir.

Çığ önlem yapılarının tesis edileceği 3 pilot alanda, jeoteknik etüd çalışmaları ve hali hazır harita yaptırılması için ihale süreçleri tamamlanmış, sözleşmeler imzalanmış ve yer teslimi yapılmış ve neticede halihazır haritalar ve jeoteknik etüt raporu elde edilmiştir. Seçilen 3 pilot alanda yapılacak çığ önlem yapılarının projelendirilmesi için ihale süreci başlatılmış olup, projeler beklenmektedir.

Pazar Araştırması ve Fizibilite Çalışması ile Korunan Alan Planları:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğünce, "Pazar Araştırması ve Fizibilite Çalışması", Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce de "Milli Park ve Av-Yaban Hayatı Sahalarının Planlarında belirlenen alt uygulama projelerinin yaptırılması" için ihale süreçleri ilgili Genel Müdürlüklerce başlatılmış, ihale süreçleriyle ilgili gerekli destek sağlanmıştır. Tarım Reformu Genel Müdürlüğünce, sözleşme imza aşamasına getirilmiştir. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce ise ihale süreci devam etmektedir.

Raporlar:

Her üç ayda bir olmak üzere, proje gelişmeleriyle ilgili olarak rapor hazırlanarak İdare'ye sunulmaktadır. Ayrıca, JICA'ya altı ayda bir Proje Durum Raporu (PSR) gönderilmektedir.

Genel Kapsamda Yürütülen Diğer Faaliyetler:

- Proje kapsamında yapılan ihalelerinin Şartname, Sözleşme ve diğer dokümanların hazırlanmasına destek verilmiştir.
- Hakediş ve ödeme belgelerinin hazırlanmasına katkıda bulunulmuştur.
- SOE ve Replenishment cetvel ve yazılarının hazırlanmasına destek verilmiştir.
- Proje ile ilgili resmi yazılar hazırlanması, toplantı gündemlerinin belirlenmesi, toplantıların organize edilmesi ve toplantı tutanaklarının hazırlanmasına aktif destek sağlanmıştır.
- Danışmanların hazırladığı raporlar incelenerek gözden geçirilmiş ve ilgili birimlere iletilmiştir. Ayrıca danışmanlar arasında koordinasyon mekanizması işletilmeye başlanmıştır.
- Projenin merkez ve taşradaki proje birimleri tüm proje faaliyetleri ile ilgili olarak bilgilendirilmiş, bilgilendirme mekanizması oluşturulmuştur.
- Proje Koordinatörü ve Proje Müdürü ile gerekli görüldüğünde toplantılar yapılmış, bir önceki dönem yapılanlar ve bundan sonra yapılacak çalışmalar planlanmış ve değerlendirilmiştir.

3.2. ÇIĞ UZMANLARI TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

Proje kapsamındaki çığdan korunma faaliyetleri Prof. Dr.İbrahim GÜRER ve Doç. Dr. Abdurrahim AYDIN tarafından yürütülmektedir. Raporlama dönemi içerisinde gerçekleşen aktiviteler aşağıda sunulmuştur.

- Halen devam etmekte olan 1/25000 ölçekli Çığ Risk haritalarının Hazırlanması çalışmaları kapsamında bu üç aylık dönemde H45b1 ve 4,H45c1 ve H45d1,2,3,ve 4 numaralı paftalardaki çığ güzergahlarına ait "Tehlike Haritaları" hazırlanmıştır. Hazırlama aşamasında her çığ patikası için, çığ başlama bölgelerinin belirlenmesi, ve düzenlenmesi, ELBA+ simulasyon programı için altlık hazırlanması ve simulasyon yapılması, Model çıktılarının vektör haline dönüştürülmesi yapılarak, 1/25.000 ölçekli sayısal haritaların kullanılabilir hale getirilmesi gerekmektedir. Tehlike haritalama çalışmaları devam etmektedir.
- OGM ve JICA arasında varılan anlaşma kapsamında Japon PROTEC firmasınca yapılması planlanan “çığ önlem yapısı hibe proje” ile ilgili olarak 6-7 Ekim 2013 tarihlerinde Trabzon’a gidilerek arazi etüdü ve yerli firma ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Ancak uygulama alanı olarak belirlenen Kavlatan Köyü’ne kar sivruntusu sebebiyle gidilememiştir. Bilahare yeni bir "uygulama alanı" olarak önerilen Bolu Yedigöller yolu Ayıkaya mevkiine gidilerek arazi etüdü yapılmıştır.
- Daha önceki arazi etütleri ile belirlenen ve OGM ile birlikte yapılmasına karar verilen üç adet Çığ uygulama projesi ile ilgili olarak, koruma stratejileri belirlenmiş, 1/1000 ölçekli olarak yaptırılan topoğrafik haritalar kullanılarak alternatif çözümler test edilmiştir. ELBA + ile simulasyonlar yapılmış ve Hidrolik Projelendirme raporları hazırlanarak idareye teslim edilmiştir. Bilahare Statik projeler ile birlikte proje çizimleri ve uygulama raporları hazırlanmış olup, bu son raporlar idareye teslim aşamasındadır. Statik projelendirme ve hidrolik projelendirme çıktılarının karşılaştırılması ve birbirleriyle uyumlu hale getirilmeleri gerektiğinden, ilgili çalışmalar yapılmıştır. Böylece haritalama çalışmaları ve jeo-teknik etüdün geçen dönem ortasında yapılan çığ önlem yapılarının hidrolik ve statik projeleri de bu dönemde tamamlanmış olmaktadır.
- 01-06 Aralık 2013 tarihleri arasında, Antalya'da gerçekleştirilen "Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi Çalıştayı'nda Prof. Dr. İbrahim Gürer tarafından "Proje kapsamında bugüne kadar yapılan çığ çalışmaları" konulu sunum yapılmıştır.

4. Sonraki Dönemde Gerçekleştirilmesi Planlanan Faaliyetler

Yapılacak çalışmalardan en önemlisi, kapasite geliştirme faaliyetleri için genel bir çerçevenin oluşturulmasıdır. Literatür taramasına başlanmış olup, yabancı yayınlar da incelenmektedir. Rapor tahminen bir ay içerisinde tamamlanarak İdare'ye sunulacaktır.

Ocak 2014' te Proje Yönlendirme Komitesinin ikinci toplantısı organize edilecektir.

Proje Uygulama Komitesi'nin 6. Toplantısı, Şubat ayı içerisinde organize edilecektir.

Arazi gezisi broşürü ve posterleri bastırılarak dağıtılacaktır.

Projenin tanıtımı amacıyla çeşitli promosyon malzemelerinin satın alınması için ihale süreci başlatılacak ve satın alınan malzemeler dağıtılacaktır.

Danışmanın iş tanımında belirtilen diğer çalışmalar ve İdare'nin vereceği benzer görevler yerine getirilecektir.

Çığ uzmanlarının çalışmalara çevresinde ise, gidilemeyen vadilerin haritalama amaçlı arazi etütlerinin tamamlanması planlanmaktadır.

Ocak 2014 içerisinde, ilk hizmet içi eğitime katılan OGM çığ ekibine "GIS ve Elba +" konusunda uygulamalı II. Hizmet içi eğitim planlanmaktadır.

Proje dönemi (2012 -2019) ve sonrasında proje alanındaki ilgili paydaşlarla yakın işbirliği içerisinde çalışma planlandığından, çığ konusundaki bilgi ve ana sorumlulukların paylaşımı bağlamında ilgili kuruluşlara yazı gönderilerek, bir sorumlunun görevlendirilmesi ve isminin belirlenmesi talep edilecektir. Ayrıca bugüne kadar yapılan çalışmalar ve bundan sonra yapılacak çığ çalışmaları ile ilgili olarak ilgili kurumlara belli aralıklarla bilgi verilmesi planlanmaktadır.

Bu dönemde Rehabilitasyon projesi Kapsamında olan üç ilde "Karar vericileri" çığ konusunda bilgilendirme amaçlı üç toplantı yapılması düşünülmektedir.

agrin

Danışmanlık Ltd. Şti.

Bestekar Sok. 30/3 Kavaklıdere
06680 Ankara TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 417 48 49 - 425 86 64

Faks: +90 (312) 417 98 21

www.agrin-consult.com

info@agrin-consult.com

